

## **ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ АСПЕКТИ МОВИ МІЖРЕАЛЬНОСТІ В СЕРІАЛІ “STRANGER THINGS”**

**Варвара ДМИТРИШИНА**

здобувач середньої освіти 9-го класу  
Обласного наукового ліцею в м. Рівне Рівненської обласної ради

Науковий керівник:

**Вікторія ЛАНКІНА**

учитель англійської мови Обласного наукового ліцею  
в м. Рівне Рівненської обласної ради

У сучасному мовознавстві особливу увагу приділяють дослідженню художнього та кінематографічного дискурсу, зокрема відображенню альтернативних або паралельних світів засобами мови. Одним із малодосліджених явищ є мова міжреальності, яка функціонує як система вербальних і невербальних засобів комунікації між різними вимірами буття.

Актуальність дослідження зумовлена зростанням інтересу до аналізу науково-фантастичних текстів і кінодискурсу, де поєднуються реальні та вигадані елементи, а також необхідністю вивчення особливостей їх перекладу.

Теоретичною основою дослідження стали праці з лінгвістики, стилістики та перекладознавства. Зокрема, дослідники визначають квазіспеціальну лексику як лексичні одиниці, що імітують наукову термінологію, але позначають вигадані явища [2, с. 155].

Метою дослідження є аналіз мовних засобів формування мови міжреальності та особливостей її перекладу в серіалі «Stranger Things».

Об'єктом дослідження є мовлення персонажів серіалу, а предметом — вербальні та невербальні засоби відтворення міжреальності та способи їх перекладу.

У процесі дослідження використано методи аналізу, синтезу, контекстуального аналізу та класифікації.

У теоретичній частині встановлено, що мова міжреальності є системою знаків і мовних засобів, що забезпечують взаємодію між реальним і вигаданим світами.

У практичній частині проаналізовано мовний матеріал серіалу «Stranger Things», що дозволило систематизувати мовні засоби за функціональними групами.

У результаті дослідження було виявлено, що найбільш продуктивною є група сленгу та розмовної лексики, зокрема «dude», «chill», «rad», які відтворюють мовну атмосферу 1980-х років та сприяють автентичності діалогів.

Другою за частотністю є група неологізмів та авторських новотворів, серед яких ключовим є «Upside Down» — «Навиворіт», що позначає паралельний вимір і виступає центральним елементом міжреальності.

Третьою важливою групою є назви фантастичних істот, зокрема «Demogorgon» — «демогоргон», «Mind Flayer» — «Пожирач розуму», які формують образ ірреального світу та виконують номінативну й експресивну функції.

Крім того, зафіксовано використання псевдонаукової лексики, наприклад «parallel world» — «паралельний світ», «psychokinesis» — «психокінез», що створює ефект наукової достовірності фантастичних подій.

Було встановлено активне використання перекладацьких трансформацій. Зокрема, модуляція: «We are running out of time» — «У нас майже не лишилося часу», яка дозволяє передати зміст більш природно для українського реципієнта.

Редукція застосовується з метою скорочення реплік у субтитрах без втрати основного змісту, що зумовлено технічними обмеженнями аудіовізуального перекладу.

Окрему роль відіграють невербальні засоби комунікації, зокрема світлові сигнали та електромагнітні збої, які доповнюють вербальну систему мови міжреальності.

У результаті аналізу встановлено, що мова міжреальності виконує номінативну, пояснювальну, експресивну та когнітивну функції, забезпечуючи цілісне сприйняття фантастичного світу.

Таким чином, мова міжреальності у серіалі є складною багаторівневою системою, що формується через взаємодію різних мовних засобів.

Отже, результати дослідження підтверджують, що ефективне відтворення мови міжреальності потребує врахування лінгвістичних, культурних і технічних особливостей перекладу.

## ЛІТЕРАТУРА

1. Великородна Ю., Тороній Д. Відтворення авторської картини світу в аудіовізуальному перекладі: дублювання та субтитрування (на матеріалі перекладу серіалу «Відьмак»). *Folium*. 2023. С. 40–47.
2. Вільховченко Н. П., Колесник Г. А. Використання спеціальної лексики в художньому тексті. *Наукові записки Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія «Філологічні науки». Київ. 2014. Вип. 132. С. 150–155.
3. Вільховченко Н. П., Колесник Г. О. Особливості функціонального підходу до дослідження науково-фантастичного тексту. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. Вип. 2(70). 2018. С. 45–47.
4. Вільховченко Н. П., Шайнер Г. І. Фантастизми та терміни в науково-фантастичному тексті: принцип взаємодії. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2019. Вип. 43(2). С. 74-76. .
5. Гаман І. А., Чайковська О. Ю. Кінопереклад як вид аудіовізуального перекладу. *Закарпатські філологічні студії*. Вип. 28. 2023. С. 137–141.
6. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Київ, 2006. 157 с.
7. Перванчук Т. Б. Аудіовізуальний переклад: основні види та особливості. 2021. С. 121–126.
8. Шапошник О. М. Лексико-стилістичні засоби вербалізації вторинних світів фентезі. 2018. С. 568–573.
9. Шнайдер А. А. Кінодискурс: особливості та диференційні ознаки. 2021. С. 169–173.
10. Lewis D. *On the Plurality of Worlds*. Oxford: Blackwell, 1986. 280 p.